

ÇOCUK EĞİTİMİNDE

ANNE BABALARA ÖNERİLER

Bebeklik Dönemi

Değerli Vatandaşlarım,

Almanya'daki Türk toplumunun çözüm bekleyen bir çok sorunu vardır. Çözüm bekleyen bu sorunların içinde en önemli ve öncelikli olanı eğitimidir. Bu sorunların ortaya çıkışında eğitim eksikliği ve yetersizliğinin büyük etkisi vardır. Toplumumuzun geleceği çocuklarımızın eğitimine vereceğimiz öneme bağlıdır.

Bu amaçla eğitim Ataşeliğimiz vatandaşlarımızı, eğitim konusunda bilgilendirmeye yönelik bir çalışma başlatmıştır. Bu çalışmayla, vatandaşlarımız Baden Württemberg Eyaleti eğitim sistemini Türkçe olarak çeşitli yönleriyle yakından tanıma imkanına kavuşmaktadır.

Çocuklarını hayata diğer bir deyişle geleceğe hazırlama sorumluluğunu taşıyan siz yurttaşlarımın bu hizmetten gereği gibi yararlanacağına inanıyorum.

Çetiner KARAHAAN
Başkonsolos

Değerli Veliler,

Çocuklarımız en değerli varlığımız, geleceğimiz, umudumuzdur. Onları sağlıklı bir şekilde büyütmek ve hayata hazırlamak, en önemli görevimizdir. İyi bir geleceğin garantisi iyi bir eğitimidir. Çocuklarınızın okul başarısını yakından izlemek ve bir meslek sahibi olmalarını sağlamak her veli için haklı bir gurur ve övünç vesilesidir.

Almanya'da Türk çocuklarının kaderini değiştirecek, geleceklerini aydınlatacak, tek çıkış yolu eğitimidir.

Konunun bu öneminden dolayı Karlsruhe Başkonsolosluğu Eğitim Ataşeliği, Baden-Württemberg Eyaleti Eğitim sistemini çeşitli yönleriyle tanıtan, bir dizi broşürü hazırlayıp yayıma sokmaktadır. Böylece velilerimiz, Baden-Württemberg Eyaleti eğitim sisteminin sunduğu imkanların farkına varacak ve onlardan en iyi biçimde yararlanabileceklerdir.

“Çocuk Eğitiminde Anne Babalara Öneriler” ana başlığı altında size sunulan bu e-kitapları hazırlayan rehber öğretmenlerimizden Dr.Osman Nejat Akfırat'a teşekkür ederim. Kitaplar, herkesin kolay anlayabileceği bir dille kaleme alınmış ve her konu ayrı bir başlık altında ele alınarak, konunun bütünlük içinde kolayca kavranabilmesi sağlanmıştır.

Çocuklarınızın eğitiminden daha önemli bir işinizin olmadığını tekrar hatırlatır, bu e kitabın, bu görevinizi yerine getirmenizde önemli bir katkı sunacağını, umuyorum.

Murat ÇELEBİ
Eğitim Ataşesi

ÇOCUK EĞİTİMİNDE ANNNE BABALARA ÖNERİLER

Dr.Osman Nejat Akfırat

Gelişim hayat boyu devam eder. Bireyin genel gelişimini tamamlaması açısından en önemli dönemler 0-18 yaş arası yaşanır. 0-18 yaş arası çocuk 6 değişik süreç yaşar.

1. Doğum Öncesi Dönem
2. Bebeklik Dönemi (0-3 Yaş)
3. Okul Öncesi Dönem (3-6 Yaş)
4. Çocukluk Dönemi (6-12 Yaş)
5. Ergenlik Dönemi (12-14 Yaş)
6. Gençlik Dönemi (14-18 Yaş)

Okul öncesi eğitim dönemi

Doğum Öncesi Dönem

Doğum öncesi dönem döllenmeyle başlar. Döllenen yumurta zigot halini alır. Zigot döllendiği ilk saatlerde bölünerek çoğalır. Daha sonra fallop tüplerinde döllenmiş yumurta ana rahmine ulaştığında oraya tutunarak anne bedeniyle bağ kurmak üzere kordon gelişimi gerçekleştirir.

Bebeğin önce baş bölgesi gelişir. Beyin gelişimi açısından en önemli zaman ilk 2 aydır. Beyin gelişiminin %70'ini bu zaman diliminde tamamlar. Daha sonra vücuttaki organlar sonra uzuvlar gelişir.

AİLEYE ÖNERİLER

Annenin bu dönemde yalnızca kendi besin yeterliliğini koruması değil bebek içinde besin yedeği oluşturması gerekir. Bu annenin 2 tabak yemek yemesi anlamına gelmez. Ana besinler; süt, yoğurt, et, yumurta vb. doğal gıdalardan hekimin önerdiği miktarda yemesi gerekir. Beynin ana maddesi olan çinkonun mevcut yağlı tohum bitkilerinden ilk 2 ay, günde bir avuç, fındık, soya fasulyesi, fıstık vb. besinler yenmelidir. Hamile kadının posalı gıdaları da bol tüketmesi gerekir. Tüm vitaminler ve diğer besinler gerekli miktarda alınmalıdır özellikle iyot ve demirin gerekli miktarda alınmasına özen gösterilmelidir. Annenin stresten olabildiğince uzak olması bebeğin gelişimini de olumlu etkileyecektir.

Bebeklik Dönemi (0-3 Yaş)

ZİHİNSEL GELİŞİM

Bu dönemde beyin gelişimi hala devam etmektedir. Ayrıca bu dönemde reflekslerin kazanımı çocuğun gelişimi açısından önemlidir.

İlk kazanılan refleks emme refleksidir. Sonra moro refleksi (göğsünü ileri doğru atma) gelir. Bunu başı tutma, nesnelere takip etme, tutma, yakalama, emekleme, sallanma gibi refleksler takip eder. Reflekslerin takibi gelişimin problemlerini saptamak açısından önemlidir. Her çocuk, gelişimde bireysel farklılık gösterir ama genel olarak çocuğun bu refleksleri kazandığı dönemler benzerdir.

Bu dönemde çocuk ben-merkezcidir. Özellikle yürüme kazanımı sonrasında oyun ve uğraşlarında materyallerin tam olarak ona ait onun hâkimiyetinde olmasını ister.

Bu dönemin sonuna kadar bebek kendisi ile dış dünya arasındaki ayrımı fark eder, taklit yeteneği gelişmeye başlar, hedefe yönelik davranış gelişir. Ayrıca birinci devresel tepkiler (0-4 aylar) gelişir; parmak emme, ikinci devresel tepkiler (4-10 aylar) gelişir; bebeğin bedeni dışındaki nesnelere olan hareketleri tekrarlaması, üçüncü devresel tepkiler (10-18 aylar) gelişir ; vücudu dışındaki araçlarla davranışların tekrarı, bir sopya ile istediği oyuncak almayı denemesi gibi.

AİLEYE ÖNERİLER

Zeka doğuştan getirilen bir özelliktir, ancak uyaran çokluğuna göre gelişip uyaran azlığına göre de körelir. Çocuğun oyun materyallerinde önemli olan materyallerin 5 duyuyu aktif uyarmasıdır. Çocuğun çevreyi tanıması engellenmemelidir. Sesli oyuncaklar, değişik dokulu nesnelere, değişik renk ve boyutta nesnelere uyaran çokluğunu sağlar. Çocuğa müzik dinletilmelidir. Çocuğun oyun materyallerinin çok küçük ve zararlı madde içeren sivri keskin vb. malzemeden olmaması gerekir. , çünkü çocuklar özellikle 0-18 ay arası nesnelere ağızla tanıma eğilimindedir.

BEDENSEL GELİŞİM

Bu dönemde çocuklar reflekslerin gelişiminden sonra bacak, kol, gövde koordinasyonunu kazanır ve yavaş yavaş küçük kas (parmak kasları vb) gelişiminin temellerini atmaya başlarlar. Örneğin; 2 yaşında kaşık tutarlar ama çok koordineli (yetişkin gibi) olarak kullanamazlar. Bu

dönem özellikle büyük kas (kol, bacak, gövde) ve küçük kas (parmak kasları) gelişiminin temellerinin atılması açısından önemlidir.

AİLEYE ÖNERİLER

Aileler bu dönemde çocuğun reflekslerine, uyarıcılara olan tepkilerine, göz koordinasyonuna, sesi duyup duymadığına, parmaklarını kullanması konusuna dikkat etmelidir. Öncelikle reflekslerini bir uzmanla görüştüktan sonra takip etmelidirler. Bu dönemde duyuların gelişimini anlamak çok önemlidir, çünkü eğer çocuğun gelişiminde bir problem varsa bunu bebeklik döneminde anlamak erken tanı; erken tedavi anlamına gelir. Örneğin; çocuğun ilk aylarında işitme problemi olup olmadığını anlamak için aile, çocuğa göstermeden onun arkasında çingırağı sallar onun sesi arayıp aramadığına bakarak işitme ile ilgili bir sorunu olup olmadığını anlar, eğer çocuk sese tepki vermezse mutlaka bir uzmanla görüşülmelidir. Engel tanıları konulması açısından da refleksler çok önemlidir. Aile çocuğun yapabildiği andan itibaren kaşık tutmasına, elbiselerini giymeye çalışmasına, oyun şeklinde diş fırçalamasına -kendisi de o ortamda olmak koşulu ile- izin vermelidir. Çocuklara bu fırsatı vermek çok önemlidir, çünkü bu tür denemelerle çocuğun küçük kaslarının (parmak kaslarının) ve el-göz koordinasyonunun gelişmesinin ilk temelleri atılır ve çocuk, küçük yaştan itibaren bağımsız hareket etme yeteneğini kazanmaya başlar.

DİL GELİŞİMİ

Dil gelişimi ağlama ile başlar. Sonra agulama, iki sesli heceler, hecelerin tekrarı, üç sesli kelimeler, dört sesli kelimeler, 2-3 kelimeli cümleler oluşturur.

AİLEYE ÖNERİLER

Dil, zihinsel gelişimin göstergesidir. Çocuk öğrendiği kelimelerin nesnelere görsel olarak pekiştirilmesi ile aktif öğrenir. Bu dönemde çocuğa nesnelere tanıtırken resmini de göstermek, ona basit hikayeler anlatmak, onun da anlatmasına fırsat vermek gerekir. Müzik dil gelişiminin desteklenmesi için en önemli yoldur. Basit parmak oyunları da çocukların dil gelişimine büyük ölçüde katkı sağlar.

Bu dönemde çocukla konuşulan dil, yarı Almanca yarı Türkçe olmamalı sadece Türkçe konuşulmalı ve öncelikle anadilini öğrenmesi sağlanmalıdır. Dil bilimciler, anadilini iyi bilenlerin yabancı bir dili daha kolay, hızlı ve düzgün öğrendiklerini bilimsel olarak kanıtlamışlardır. Diğer

bir deyişle; iyi Almanca öğrenmenin yolu, iyi Türkçe öğrenmekten geçer. Anadili bir binanın temeli gibidir. Temel ne kadar sağlam ise üzerine kurulacak katlar o kadar sağlam durur.

SOSYAL-DUYGUSAL GELİŞİM

Güven duygusu bu dönemde kazanılır. Karşıt duygu olarak da utanç duyma/güvensizlik duygularının oluşması ihtimali vardır.

AİLEYE ÖNERİLER

Bebeğin odası 1. yaşta anne-babanın odasından ayrılmalıdır. Yalnız uyuyamıyorsa anne önce onun yanına bir sandalye koyarak uyuyana kadar beklemeli, sonra giderek sandalyenin konumunu uzaklaştırmalı ve aşamalı olarak yalnız uyumaya alışması sağlanmalıdır. Bu şekilde çocuk son olarak annenin oda dışında olduğunu fark edecek ve ebeveyn yanında olmadığı zaman da güven duygusunu kazanacaktır. Çocuğun girişimciliği merak duygusu köreltilmemelidir. Örneğin; çocuğun bir oyuncuğı açıp içine bakması, kendi kendine giyinmesi engellenmemeli, yürütmesine müdahale edilmemelidir, ana-babalar kendisine zarar vereceğı durumlar hariç çocuğı özgür bırakmalıdır.

ÖZBAKIM GELİŞİMİ

Çocuk bu dönemin sonuna kadar tuvalet alışkanlığını kazanmış, kaşık ve çatal kullanmayı yemeğini kendi başına yemeyi öğrenmiş olur. Giysilerini, ayakkabılarını giyme becerisini kazanmaya başlar. Yetişkini model alarak saçını düzeltir, dişlerini fırçalar.

AİLEYE ÖNERİLER

Anne çocuğun beslenmesini geciktirmeden karşılamalıdır, bu esnada onunla göz teması kurmalı, konuşmalıdır. Annenin beslenme konusunda çocuğı zorlamaması gerekir. Tuvalet eğitimine başlamadan önce çocuk zihinsel yönden buna hazırlanmalı, neden tuvalete gitmesi gerektiğı ona anlatılmalı. Tuvalet eğitiminde baskı, utandırma, dışkıya karşı iğrendirme, su sesinde çiş yaptıırma, ceza yöntemleri uygulanmamalıdır. Tuvalet eğitimi gece ve gündüz aynı anda uygulanmalıdır (gece altı bağlandığı takdirde çocuk gece ıslatmasının uzun yıllar üstesinden gelemeyebilir.)

Aile çocuğun tuvalet eğitimine özen göstermelidir. Onun kaşık-çatal tutması için ona fırsat tanınmalıdır. Ona model olarak yani bir davranışı önce kendisi yaparak çocuğun onun davranışını takip etmesine izin vermelidir. Bu sayede öz-bakım gelişimine daha çok katkı sağlamış olur.

AHLAK GELİŞİMİ

Çocuk ceza, ödöl ayırımına bu dönemde sahip olmaya başlar. Empati (kendisini başkasının yerine koyabilme) bu dönemde çocuklarda azdır. Otoriteye uyum azdır. Amaç dikkate alınmaz.

AİLEYE ÖNERİLER

Her zaman unutulmaması gereken kurallar şunlardır; kurallar açık net, tutarlı ve sürekli olmalıdır. Anne-babanın ruhsal durumuna göre kurallar şekil değiştirmemelidir. Aksi takdirde çocuğun davranışları da tutarsızlık gösterir. Ceza; kesinlikle fiziksel şiddet, baskı, benlik algısını zedeleyici, bağırma şeklinde olmamalıdır. En etkili ceza yöntemi çocuğun yaptığı hatanın çocuğa düzeltilmesidir. Karşıındaki kişinin duygularını anlayamazlar, çünkü bu dönemde somut algıları daha yoğundur. Bu yüzden bu dönemde çocuğa; yaptığın hatayı bir düşün şeklindeki konuşmalar uygun olmaz.